

V tichu odišiel nestor klinickej psychológie...

(Prof. PhDr. Géza Dobrotka, CSc.)

Na Slovensku hádam niet človeka, ktorý by nepoznal meno Géza Dobrotka, spojené s profilovaním odboru klinickej psychológie. V bývalom Československu bol jedným z prvých klinických psychológov a zakladateľ forennej psychológie. Práca na Psychiatrickej klinike LFUK v Bratislave mu poskytla veľa možností ďalšej odbornej spolupráce na poli vedy a výskumu. Spolupracoval s viedenskou Psychiatrickou klinikou aj s Ústavom súdneho lekárstva LF UK v Bratislave. V celoeurópskom meradle známy publikačnými prácami v nemčine, odbornými vystúpeniami na zahraničných konferenciách. Široký záber záujmu o psychológiu nachádzame v publikovaných prácach z psychológie osobnosti, psychopatológie, sociálnej patológie, viktimológie, suicidality, psychodiagnostiky, Rorschachovej metódy (defektové predstavy), ale aj iných výkonových testov.

V roku 2001 dožil sa 50-ročného jubilea pôsobenia na Univerzite Komenského v Bratislave, kde prednášal na filozofickej, lekárskej, pedagogickej a právnickej fakulte. Pôsobil aj na policajnej akadémii a v zložkách MV. Pre svoju neutíchajúcu pracovitosť a výkonnosť mal rekordný počet diplomových prác, oponentúr a vedenia vedeckých prác. Je temer paradoxom, že človek tak hlboko zrastený s univerzitným životom a psychologickou vedou mohol získať profesúru až ako 75-ročný. Odzrkadľuje to i filozofiu doby, v ktorej žil, kedy pre nekomfortné postoje nebol vždy obľúbený. Stál si za svojimi názormi, s jemu vlastnou výnimočnosťou, ktorou sa odlišoval od kolegov svojej generácie. Vedel sa deliť s vedomosťami so študentami, ale aj s klinickými psychológmi v praxi, ktorým ochotne odovzdával skúsenosti s ROR testom a rozoberaním forenzných kazuistik.

V posledných rokoch života často hovoril študentom o značnom ohrození súčasnej psychológie, ktorá sa niekedy až slepo spolieha sa štatistické metódy. Ako klinik dobre poznal strácanie sa validity vyšetrenia, ak sa nesleduje dobro pacienta, ale pacient sa stáva tovarom - nástrojom našich "výskumov". Doporučoval študentom, aby študovali s námahou a nie honbou za certifikátmi a viacnásobnými štúdiami na rôznych školách. V širokom poznatkovom pemze sa nevedia orientovať, a neraz nezískajú to, čo hľadajú. Zo skúseností hovoril, že ak psychológia má byť v živote dobre uplatňovaná, predstavuje predovšetkým celoživotnú námahu a obetu, neopakovateľnú odvahu začínať vždy odznova.

Prechádzky v koženom kabáte so psíkom vôkol štrkoveckého jazera mu poskytovali priestor na uvažovanie a formulovanie tak vzácnych nálezov a vedeckých prác, ktoré nám zanechal. V pokojnom odchode sa rozlúčil iba s najbližšími vo veku 84 rokov.

Podlžnosť voči oceneniu jeho vedeckého diela zostáva....

J. Stempelová

Spomíname, ďakujeme a nezabudneme pán profesor Géza Dobrotka, CSc.

Ešte sme si v novom roku ani nestihli všetci na katedre potriasť rukou a zaželať všetko dobré, keď nás zaskočila smutná správa: 10. januára 2002, v ranných hodinách zomrel náš kolega Univ. Prof. PhDr. Géza Dobrotka, CSc.

Niekoľko generácií psychológov, lekárov, pedagógov a právnikov smúti za človekom, ktorý patril k priekopníkom klinickej psychológie a bol zakladateľom československej forennej psychológie.

Narodil sa v Kremnici. Štúdiu psychológie sa venoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a neskôr u prof. Lerscha v Lipsku. Doktorát filozofie získal v r. 1944. Svoju odbornú prax začal ako psychologický poradca pre obchod a priemysel, v r. 1948 sa stal pracovníkom Československého ústavu práce a od r. 1951 začal pracovať na Psychiatrickej klinike LF UK v Bratislave. Zásluhou priekopníckych prác z psychodiagnostiky, vďaka svojej vysokej odbornej erudícii v psychológii a ďalších vedách získal uznanie nielen u svojich kolegov, ale aj ďalších popredných odborníkov v medicíne. Výsledkami svojej práce položil základy pre pôsobenie ďalších klinických psychológov v zdravotníctve. Od r. 1962 do r. 1967 pôsobil ako odborný asistent Katedry Psychiatrie ILF, externe prednášal na FiF UK a viedol Katedru liečebnej pedagogiky. V roku 1967 sa vrátil na svoju alma mater. Habilitoval sa v r. 1969 prácou *Das paranoide Kind*. Po inauguračnom pokračovaní, od r. 1991 pracoval ako emeritný profesor na Katedre psychológie FiF UK a súčasne viedol Katedru špeciálnej pedagogiky PdF UK v Bratislave.

Prof. G. Dobrotku bol publikačne činný do konca života. Známe a významné sú jeho početné práce z oblasti psychodiagnostiky, personológie, psychopatológie a forennej psychológie. Napríklad prácou *Základné otázky forennej psychológie* (1969) definitívne etabloval túto disciplínu v systéme psychologických vied. Dlhoročná tvorivá spolupráca prof. Dobrotku s Ústavom súdneho lekárstva LF UK, predovšetkým s jeho prednostom prof. Kokavcom vyústila k vymedzeniu užšie špecializovanej súdnolekárskej psychológie. Nemožno opomenúť aj zásadné práce prof. Dobrotku o analýze motivácie trestného činu a prognóze resocializácie páchatel'ov násilných trestných činov, ako aj štúdiu o využití poznatkov etológie vo forennej psychológii a medzinárodnú monografiu v spoluautorstve s T. Nagaim a O. Prokopom "O mysticizme krvi a iných poverách" (1997).

Som presvedčená, že študenti, ktorí mali možnosť sa stretnúť s pánom profesorom Dobrotkom počas jeho viac ako 50 ročného pôsobenia na Univerzite Komenského, napr. v rámci prednášok na lekárskej, filozofickej, pedagogickej i právnickej fakulte, s úctou a vďakou si pripomínajú jeho záujem o ich odborný rozvoj a osobnostný rast. Určite nezabudnú na jeho cenné rady, motivujúce námety pre prácu a život všetci jeho diplomanti, aspiranti a doktorandi. Vo veku svojich nedožitéch 84 rokov patrí pán profesor Dobrotka nesporne k rekordmanom nielen pokiaľ ide o počet konzultovaných diplomových a doktorandských prác, ale aj čo do počtu konzultovaných hodín, ktoré s nesmiernou trpezlivosťou so svojimi zverencami strávil pri signovaní odpovedí v Rorschachovom i Hand teste a interpretácii ich výsledkov. Budeme si neustále pripomínať obetavý a láskavý prístup, pracovitosť, vzpriamenú a dôstojnú chôdzu, ostrý humor a invenciu, ktorými obohatil náš život.

Spomíname, ďakujeme a nezabudneme pán profesor Géza Dobrotka, CSc.

Mária Bratská